

Jiří Kopecký – Jaromír Synek – Vít Zouhar: *Hudební hry jinak. Tvořivé hry a modelové projekty elementárního komponování*, Brno: JAMU, 2014, 224 s.

Gabriela Coufalová

Autorský tým programu *Slyšet jinak* předkládá čtenářům tuto, v pořadí již druhou publikaci, vzniklou v rámci pětiletého projektu *Výzkum post-indeterministických kompozičních metod: komponování v hudebních animačních programech a v hudební výchově*, který byl podpořen Grantovou agenturou ČR. Název publikace sice směřuje čtenáře k tvořivým hrám a modelovým projektům, nelze ji však chápat jako pouhý „zásobník“ her, jelikož nabízí daleko více.

V úvodní studii nazvané *Jak poslouchá evropské ucho?* se autorům podařilo velmi trefně shrnout několik tematických okruhů souvisejících s nasloucháním, vnímáním a s různými přístupy k poslechu v posledních 300 letech. V kapitole *Skladby nebo hry? Tři paradoxy a produkující ucho* se autoři věnují vztahu mezi interpretem/skladatelem a publikem v období 20. století, a to v souvislosti s neomezenými kompozičními přístupy, jazyky a technologickými možnostmi a jejich vlivu na vnímání a chápání hudby samotné. Dalšími tématy jsou pak vytváření hudby a způsoby interpretace, stejně jako možnosti aktivního, hravého a spontánního předávání hudby novým generacím posluchačů. Zcela odlišný přístup k aktivnímu poslechu i tvorbě samotné, umocněné prožitkem z vlastní kreativní činnosti, je základním principem celého programu *Slyšet jinak*, realizovaného od roku 2001 na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a Hudební fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně.

V dalších kapitolách jsou čtenáři seznámeni s principy elementárního komponování, cíli a metodikou programu *Slyšet jinak* a možnostmi rozvíjení tzv. 3K – tedy komunikace, koncentrace a kreativity. Navazují kapitoly věnované hudebním hrám – nejprve jsou představeny tzv. startery. Ty autoři dělí na iniciační – slouží k uvolnění a „naladění“ k tvořivým činnostem, dále jsou to startery komunikační – orientované na různé druhy komunikací v rámci zvukového prostoru. Improvizační a kompoziční hry pak již směřují děti k naslouchání zvukům, jejich vytváření, kombinování a uspořádávání do struktur.

Za v českém prostředí revoluční považujeme taktéž zde nastíněný model bezbariérového přístupu k tvorbě, stejně jako týmového modelu výuky hudební výchovy otevřený i nepedagogickým pracovníkům.

Závěrečná kapitola s názvem *Modelové projekty* pak nabízí promyšlené kombinace her a cvičení, přizpůsobené různým věkovým skupinám žáků a studentů. Hry mají různá tematická zadání (projekty s literárním námětem, animace výtvarného objektu či hudební skladby). Celá koncepce byla navíc na různých typech škol dlouhodobě ověřovaná a autoři publikace zařadili do modelových projektů také velmi praktické komentáře učitelů, kteří se tohoto ověřování zúčastnili. Nelze tedy než bezvýhradně souhlasit s názorem Petra Váši, fyzického básníka, hudebníka, výtvarníka a perfofera, který je autorem oponentského posudku této publikace: „Autorský tým programu *Slyšet jinak* nabízí promyšlenou komplexní metodiku, která je zároveň natolik srozumitelná a přístupná, že z procesu elementárního komponování nikoho nevylučuje a důraz hudebního vzdělávání přesouvá z oblasti technických reprodukčních dovedností směrem ke hře, radostnému sebevyjádření a tvorbě. Program ovšem respektuje klasickou hudební tradici, dokonce se v jistém smyslu vrací k jejím kořenům. [...] Výsledkem je objevný návrat k původní muzikalitě, otevřený celé šíři současné, nejenom hudební, kultury.“

Z výše uvedeného vyplývá, že předkládaná publikace není využitelná pouze v rámci programu *Slyšet jinak*, nýbrž nabízí široké spektrum aktivizačních, koncentračních a kompozičních cvičení aplikovatelných v hudební výchově na všech stupních i typech škol, stejně jako v mnohých volnočasových aktivitách či hudebně animačních programech orchestrů. Jak uvádějí sami autoři v předmluvě: „[...] každá část [publikace] zakládá možnost vlastního osudu a poměrně specifického použití v hudebně vzdělávací praxi – záleží na vás, čtenářích, jestli a jak vám program *Slyšet jinak* vstoupí do života.“